

Sokrates koulussa

18.1.2013

Lyhytelokuvan käsikirjoitus 10.0

Pertti Simulan ja Bo Johanssonin
materiaalin pohjalta kirjoittanut

Toni Kamula

Juha Lehtola

1. INT. LUOKKAHUONE - ILTAPÄIVÄ

Luokkahuoneessa vallitsee yleinen levottomuus. Oppilaat **Kevin, Filip, Vivi, Erika, Jenny, Ville** ja **Sofia** puuhaavat omiaan. Opettaja **Tobias** kirjoittaa taululle, puhuu puhumistaan, mutta opetus ei tavoita oppilaita. Taululla on otsikko "Vallankäytön eri muodot". "De olika formerna av maktutövning"

TOBIAS

Med en oligarki alltså ett fåmannavälde avser man en förvaltning där en knapp elit har makten. Elitens medlemmar kallas till oligarker. Med en aristokrati alltså ett överklassvälde avser man de bästas makt. Denna förvaltningsmodell betecknas av tron på ädla och osjälviska över 60-åriga, visa män och att de skulle stå för det gemensamma goda. En tyrann alltså en enväldshärskare är i modernt språkbruk en despot som med våldsamma och skräckinjagande medel utövar makt. Denna typs förvaltning kallas till tyranni.

2. INT. OPETTAJANHUONE - ILTAPÄIVÄ

Tobias tuijottaa talvista pihapiiriä ikkunan läpi. Hän näkee pihasta poistuvan **Sarin**. Sari huomaa Tobiaksen ja moikkaa.

3. INT. LUOKKAHUONE - ILTAPÄIVÄ

Oppilaat juttelevat entistä äänekkäämmin ja puuhailevat omiaan. Taululla on otsikko "Antiikin demokratia käytännössä". "Antikens demokrati i praktiken"

TOBIAS

Den högsta bestämmanderätten i Aten hade folkförsamlingen, alltså ekklesian. Till ekklesian hade rätt att delta endast över 20 åriga fria... Erika sätter den där telefonen bort.

Erika mulkaisee Tobiasta.

ERIKA

Int kan ja när ja fick just en friendrequest av nån okänd. Ja måst kolla vem de e. Att de int e nån pedofil eller någo.

Oppilaita naurattaa.

TOBIAS
...fria, över 20 år fyllda män som
hade gått två år i värnplikt...

Välituntikello soi. Oppilaat poistuvat sekunneissa käytävään.

TOBIAS
Kom ihåg uppsatsen till onsdag!

Tobias pakkaa laukkunsa ja lähtee kohti ovea, mutta joku istuu edelleen luokassa: toogaan pukeutunut **Sokrates**.

SOKRATES
Läget?

TOBIAS
Va? Vem e du?

SOKRATES
En kollega.

Sokrates kävelee Tobiaksen luo.

TOBIAS
Har vi träffats?

SOKRATES
Allt bra?

Tobias tuijottaa Sokratesta.

TOBIAS
Nej. Ja orkar int mera. Ja borde
möglä här ännu 35 år. Det är helt
meningslöst.

SOKRATES
Hurudan mening är det du saknar?

TOBIAS
Jag är helt i lås.

SOKRATES
Varför vill du låsa dig själv?

TOBIAS
Va menar du?

SOKRATES

Om du upplever dig själv vara i lås så måste du ju ha låst dig själv. Skulle den här känslan av meningslöshet kunna vara orsaken till det?

TOBIAS

Vem är du riktigt?

SOKRATES

Sokrates, tjänare. Vissa kallar mig för västerländska filosofins fader, men vem vet.

TOBIAS

Just. Nå då kunde du bete dig som Sokrates.

SOKRATES

Hur exakt alltså? Hur beter sig dom här Sokrateena vanligtvis? Så som du förväntar dig att dom skall bete sig? Så här? Eller kanske så här?

Tobias hämmästelee pöydillä ja ikkunasyvennyksissä poukkoilevaa partamiestä.

SOKRATES

Motsvarar det dina förväntningar? Vad är det du förväntar dig att jag skall vara? Och eleverna? Vad förväntar du dig av dem?

TOBIAS

Att dom skulle bete sig bättre.

SOKRATES

Vad tror du att dom förväntar sig av dig?

TOBIAS

Säkert förtidspension.

SOKRATES

Skulle det kunna vara så att du kontrolleras lite för mycket av dina egna förväntningar och att du därför inte kan känna av hur dina elever egentligen känner sig, tänker eller agerar. Kanske du i själva verket inte vill lära känna dem?

TOBIAS

Va?

Sokrates poistuu. Tobias jää seisomaan yksin luokkaan.

4. INT. KOULUN ULKO-OVI - AAMU

Tobias tulee pihalta sisään. Kävelee pitkin käytävää.

5. INT. OPETTAJANHUONE - AAMU

Tobias marssii huoneessa kahvikuppi kädessään. Sarilla on läjä ainekirjoituksia edessään.

SARI

Va menar du, varför skulle du inte
villa?

TOBIAS

Det vara bara en såndän Sokratisk
fundering. Han talade med mig igår.

SARI

Alltså vem?

TOBIAS

Sokrates.

SARI

Ahaa.

TOBIAS

Om vi till exempel tar den här
arbetsfriden som vi så mycket
önskar. Vad om vår önskan om
arbetsfrid har blivit ett krav?
Eller ett måste?

SARI

Är det inte mer eller mindre samma
sak?

TOBIAS

Nej, eller alltså.. ja e int helt
säker.

SARI

Jaa. Int e de så otroligt att hitta
sig själv önskande något så mycket
att de blir till en tvångstanke. Så
i väntan på nästa kaffepaus.

Sari kasaa paperinsa ja poistuu. Tobias ottaa kirjahyllystä teoksen "Sokrates: människan och filosofen" ja istuu nojatuoliin lukemaan.

6. INT. LUOKKAHUONE - ILTAPÄIVÄ

Oppilaat juttelevat äänekkäästi luokassa. Energinen Tobias saapuu luokkaan.

TOBIAS

Lyssna! Förrän vi återvänder till antikens Grekland, så vill jag säga något till er. På sista tiden har jag inte trivts med att undervisa. Och jag har på känn att ni inte heller har njutit av den här allmänna stämningen.

Oppilaat vilkuilevat toisiaan.

TOBIAS

Jaa. Och orsaken till att det har varit så här är att jag har krävt att ni skall bete er som jag vill. Men inte fungerar det ju så exakt. Det här måste vara ett samspel. Vi måste lyssna på varandra, eller hur?

CUT TO: Kevin, Filip, Vivi, Jenny, Sofia, Ville ja Erika istuvat yhden pulpetin ääressä ja pelaavat äänekkäästi korttia.

TOBIAS

Hej hallå? Va sa ja just? Vi sku lyssna på varandra o int ordna någo pokerturneringar. Hörde ni?

Erika voittaa jaon ja tekee voitontuuletuksen.

TOBIAS

Erika!

Erika mulkaisee Tobiasta ja sanoo jotakin korttirinkiläisille. Oppilaat nauravat.

TOBIAS

Tyst, håll käften! Alla till era egna platser, nu!

Luokkahuone hiljenee. Oppilaat palaavat paikoilleen. Tobias kirjoittaa taululle "Kotitehtävä. Lue sivut 127-142. Ainekirjoitus Kleistheneen vaikutuksesta antiikin

politiikkaan". "Hemuppgift. Läs sidorna 127-142. Uppsats om Kleisthenes påverkan på antikens politik" Tunnelma luokassa on lamaantunut ja passiivinen. Tobias istuutuu ja tuijottaa ulos ikkunasta.

7. INT. MIESTEN HUONE - ILTAPÄIVÄ

Hanasta noriseva veden ääni heijastelee wc:n seinämistä. Tobias huuhtelee kasvojaan lavuaarin edessä. Sokrates ilmestyy Tobiaksen taakse.

SOKRATES

Låt mig inte störa.

TOBIAS

Du! Dina råd fungerade inte överhuvudtaget.

SOKRATES

Har du svårt att koncentrera dig?

TOBIAS

Om jag har?

SOKRATES

Och därför vill du gräla med dem?

TOBIAS

Int vill ja gräla.

SOKRATES

Och som en ambitiös kille ställer du hårda krav både på dig själv och på dina elever. Och när du inte ser några resultat så grälar du med dig själv och dem.

TOBIAS

Jag sa ju redan att JAG inte är den som grälar!

Tobias hämmästytt om sin reaktion.

SOKRATES

I oss alla finns det så kallade "mänskliga egenskaper". Vi känner glädje, kreativitet, kärlek, rädsla, hat, svartsjuka, mod...

TOBIAS

Ja?

SOKRATES

Om man urskiljer dessa egenskaper i
andra människor så finns de inte i
så fall i dig också?

TOBIAS

Va vill du komma till?

Sokrates tuijottaa Tobiasta peilin kautta.

SOKRATES

Andra människor är som inre speglar
för dig. Och dom här speglarna
reflekterar även saker i dig som du
inte skulle vill blotta. Kanske din
ångest är ett tecken på att du
försöker förneka detta och därför
förlorar du kontakten till ditt eget
inre.

Sokrates pyöräyttää partansa kierteelle. Ovi kolahtaa.
Sokrates on poissa.

8. INT. KOULUN KÄYTÄVÄ - PÄIVÄ

Tobias kävelee pitkin käytävää. Hän kuulee ääniä luokasta.

9. INT. LUOKKAHUONE - ILTAPÄIVÄ (SUORA JATKO EDELLISESTÄ)

Filip ajaa Keviniä takaa. Kevinillä on kännykkä kädessään.

FILIP

Idiot! Ge den hit!

Filip tarttuu Keviniä rajusti vaatteista.

KEVIN

Genast när ja har checka din inbox.

FILIP

Ja slår dig på käften om du int ger
den.

Tobias tulee luokkaan ja hyökkää poikien väliin.

TOBIAS

Släpp, nu slutar ni, släpp taget!

Pojat taistelevat tosissaan sekä toisiaan, että Tobiasta
vastaan. Tobias saa pojat irti toisistaan, laskee otteensa
pojista ja potkaisee viereistä pulpettia kunnes rojahtaa alas
puuskuttavana mytynä. Koko luokka tuijottaa Tobiasta hiljaa.

10. INT. KOULUN KÄYTÄVÄT - ILTA

Kuvia tyhjästä käytävistä.

11. INT. KOULUN LIIKUNTASALI - ILTA

Tobias heittelee koripalloa tyhjässä liikuntasalissa.

SOKRATES

Lång!

Tobias huomaa kentän toisessa päässä olevan Sokrateen ja syöttää pallon hänelle. Sokrates ottaa pallon ja heittää kohti koria. Pallo kolahtaa eturautaan.

SOKRATES

Framskrider projektet?

TOBIAS

Ja sku int stoltsera.

SOKRATES

Aijaa.

TOBIAS

Jaa.

SOKRATES

En handling har flera ansikten.

TOBIAS

Int vet ja. Ja vet ingenting om någonting mera.

SOKRATES

Samma här. Även jag vet, att jag inget vet. Kasttävling till tio? Förloraren måst komma på en aforism.

Sokrates tuuppaa pallon Tobiakselle. Tobias heittää korin. Sokrates palauttaa pallon vapaheittoviivalla seisovalle Tobiakselle. Tobias on heittämäisillään mutta jähmettyy.

TOBIAS

Idiot.

SOKRATES

Va?

TOBIAS

Jaa, idiot. Om jag kallar dig till en idiot så betyder det förmodligen att jag inte tycker om dig.

SOKRATES

Alltså hur?

TOBIAS

Den här avvisande mentala handlingen, hur borde jag uttrycka mig.. Den öppnar en kanal av negativ energi.. Och energin jag känner, handlar och tänker med, gestaltar min relation till världen. När jag är glad kan man förnimma det. Om jag däremot är missnöjd eller arg kan man även det se på mig.

SOKRATES

Ahaa.

TOBIAS

Om människans handlingsätt föds från hennes inre, så skulle det vara möjligt att på något sätt kontrollera dom här känslorna?

SOKRATES

-

TOBIAS

Varför inte?

SOKRATES

Alltså kontrollera?

TOBIAS

Jaa.

SOKRATES

Det vill säga censurera?

TOBIAS

Ähh... På sätt och vis joo.

SOKRATES

Du stöder censur?

TOBIAS

Nej, men nog är det ju bra att hålla känslorna i pli.

SOKRATES

Men om dom här känslorna ändå existerar, varför sträva efter att kontrollera dem? Vad om man bara

medvetet skulle låta sig känna dom
känslor man känner?

TOBIAS

Jaa men då..

SOKRATES

Man skulle inte behöva förklara sig
eller anklaga någon utan endast vara
medveten. Man skulle uppleva att man
har ansvar över sina egna känslor.

TOBIAS

Vänta nu, alltså den här min
förtvivlan i
undervisningssituationer...

SOKRATES

Förtvivlan när man ställer omöjliga
krav både på sig själv och på andra?

TOBIAS

Exakt! Om jag blir medveten om den
här omöjligheten så kan jag frigöra
mig från den. För det finns ju ingen
mening i att kräva något som är
omöjligt!

SOKRATES

Precis. Och då uppnår du-

TOBIAS

Kontakten till mig själv igen!

Näemme innokkaasti koripalloa pelaavan parivaljakon
liikuntasalin toisessa päässä.

12. EXT. KOULUN KÄYTÄVÄ - ILTAPÄIVÄ

Näemme käytävän päässä nuoria jotka menevät luokkiin.

13. INT. LUOKKAHUONE - ILTAPÄIVÄ

Oppilailta on ainekirjoituspaperi edessään. Tunnelma on
varovainen ja tunnusteleva. Jokainen liike ja kynän rasahdus
kuuluu tässä hiljaisuudessa. Tobias istuu opettajanpöydän
takana ja katselee ulos.

TOBIAS

Känner ni er någonsin ensamma?

Oppilaat vilkaisevat toisiaan.

SOFIA

Senast en timme sen när du gick på
kaffe i mitten av lektionen.

Oppilaat hymähtävät.

TOBIAS

Varifrån kommer en sådan känsla?

FILIP

Om ingen märker dig.

VIVI

Eller om ingen lyssnar.

VILLE

Eller om nån int förstår dig

TOBIAS

En människa vill bli uppmärksammad.
Älskad.

KEVIN

Vissa vill ha uppmärksamhet hela
tiden

JENNY

Vem sku de kunna vara?

Jenny virnistää Kevinille. Kaikkia muita naurattaa paitsi
Kevinää. Kevin ampuu Jennyä miimisesti pistoolilla. Luokka
hiljenee.

JENNY

Oj, du har kärleksbehov, ja kan
krama dig.

Jenny halaa Kevinää. Kevin on nolona, mutta nauttii
tilanteesta. Kaikkia muita oppilaita naurattaa paitsi Erikaa.

TOBIAS

Nu blir du älskad riktigt ordentligt

KEVIN

Joo, joo.

14. INT. KÄYTÄVÄ - ILTAPÄIVÄ

Jenny, Kevin, Vivi, Ville, Sofia, Erika ja Filip kävelevät
käytävällä.

VIVI

Va e de me den där lärarn?

FILIP

Int fattar ja.

15. INT. LUOKKAHUONE - ILTAPÄIVÄ

Tobias pyyhkii taulua. Erika saapuu luokkaan.

ERIKA

Ja tycker int om att du hela tiden
retar mig.

TOBIAS

På vilket sätt?

ERIKA

Int vet ja. De ba känns så.

TOBIAS

Okej. Bra att du sa.

Erika poistuu.

16. INT. RUOKALA - ILTAPÄIVÄ

Tobias ja Sari juovat kahvia tyhjässä ruokalassa.

SARI

Hudan vecka hade du?

TOBIAS

Underlig. Underlig men bra.

SARI

Har du sett något av Sokrates då?

TOBIAS

Va? Nä int på sista tiden.

Tobiaksen nauru tarttuu Sariin.

SARI

Ja börja ren oroa mig.

TOBIAS

Alldeles! Nu som då går allt det här
så gränslöst över uppfattningen att
det inte finns någon gräns. Men ett
liv utan begrundan, är det ens värt
att leva?

Sari nostaa kahvikupin. Skoolaavat.

17. INT. KIRJASTOLUOKKA – ILTAPÄIVÄ

ERIKA

Man borde int ta illa upp av va
andra säger.

FILIP

Va kan man om nån e störande.

KEVIN

Int kan nån åtminstone störa mig.
Helt samma va nån gör.

VIVI

Aj menar du att man int borde ha
ansvar fö hur man beter sig?

KEVIN

Nå int va de så ja mena.

JENNY

Mobbare borde bli bestraffade.

KEVIN

Aj hur?

JENNY

Int vet ja. På någo sätt.

SOFIA

Vi kan korsfästa dem.

Naurua.

TOBIAS

Mobbning inträffar. Om det tror jag
att vi alla är ense om. Men istället
för att vi skulle söka efter dom
skyldiga, att vem som började och
vad, så hur kunde vi ingripa i
själva mobbningen. Idéer?

JENNY

Nolltolerans.

FILIP

Jämlikhet.

VILLE

Ja flaggar för ekklesian!

SOFIA

Nej utan ett feministiskt
fåkvinnovälde.

VIVI

Diktatur och tyranni fungerar
alltid!

Naurua.

TOBIAS

Intressanta synvinklar. Hade någon
ännu?

ERIKA

Ja tycker att vi borde ta mera
ansvar för våra egna handlingar.

KEVIN

Jaa o så kunde man ibland kolla lite
efter andra å. Att man sku ha klart
för sig va man gör, va vännerna gör.
O varför.

Hyväksyvää nyökkäilyä.

FILIP

Killen e en medveten tonåring!

ERIKA

Int sku ja nog helt allt villa veta
om er.

KEVIN

E du säker?

Filip nostelee kulmia Erikalle, joka punastuu. Muu luokka
huutaa kiusoittelevasti ja aplodeeraa. Tobias huomaa luokan
ovella Sokrateen joka iskee Tobiakselle silmää.

18. EXT. KOULUN PIHA - ILTAPÄIVÄ

Tobias tulee ulos koulun pääovista. Hän vetää keuhkot täyteen
pakkasilmaa. Lumi narisee kenkien alla.

Lopputekstit: tuotantofirma, Consciencia, yhteistyötahot.

LOPPU